

Kde jsem rád, tam nezlobím

aneb péče o školní klima jako nástroj prevence výchovných problémů
a patologických jevů ve škole

Klima školy

- co vytváří klima školy?

► Společně sdílené hodnoty a postoje

- Kodex školy, kodex žáka, kodex pedagoga
- Vědomí spoluzodpovědnosti (na každém záleží)
- Prostor pro všechny členy školní komunity na spoluvytváření klimatu školy (otevřenost nápadům, podpora vlastní iniciativy, důvěra k žákům)

► Vztahy mezi lidmi na všech úrovních

- Pedagogové, provozní zaměstnanci, vedení školy, žáci, rodiče, hosté
(*Jan Werich: Dobré divadlo začíná dobrým vrátným*)
- Humor ve škole

► Příjemné prostředí

- Výzdoba, čistota, bezpečí (nesouvisí primárně s finančními možnostmi)

Společně sdílené hodnoty a postoje - jak je uvádět do školního života

Náměty a konkrétní příklady:

- Výstižná a jednoduchá formulace základního principu jednání a chování ve škole, např. ***Nedělej druhým to, co nechceš, aby druzí dělali tobě.***
 - **Motto na školní rok** – zajímavá myšlenka, citát, inspirace (představení na začátku školního roku, připomenutí při společných setkáních žáků v průběhu školního roku atd.)
 - **Kodex školy, kodex žáka, kodex pedagoga** (důležitá je vlastní formulace vycházející z vlastních zkušeností a potřeb, stále na očích – ve třídě, ve sborovnách a kabinetech, v dalších prostorách školy, stále živý a při vhodných příležitostech připomínaný dokument)
 - **Vlastní pravidla tříd** – vytvořená na začátku školního roku, stručná formulace pravidel chování, podpisy žáků – smlouva, závazek, slib)
- Důležité: čím méně formální, tím lépe; čím větší aktivita žáků při tvorbě vnitřních pravidel, tím lépe; čím stručnější a jasnější, tím lépe; čím živější, tím lépe (nutné stále se k těmto pravidlům vracet, připomínat si je, odkazovat na ně)

Vědomí spoluzodpovědnosti - jak ho vytvářet a prohlubovat

► **Nebát se svěřit důvěru žákům**

- Pěstovat v nich vědomí, že je to jejich škola
- Zdůrazňovat, že na KAŽDÉM z nich záleží (nikoho nevyklučovat, ani notorické průšviháře)
- Svěřovat jim určitou konkrétní zodpovědnost
- Nerezignovat při prvních neúspěších či zklamáních (být optimista, nezlomit nad nikým hůl)

► **Konkrétní příklady a možnosti**

- Zjistit si přání žáků (jakou by chtěli školu, co by se jim líbilo)
- Posilovat vztahy mezi žáky (starší pomáhají mladším, různé druhy služeb a kompetencí)
- Pravidelné třídnické hodiny (mluvit s žáky, vést je k sebereflexi, zprostředkovat jim zpětnou vazbu, pohled vrstevníků i dospělých)
- Projekty zaměřené na vzájemnou spolupráci žáků (např. Den země, masopustní rej)

Řešení (nejen) výchovných problémů - jak dosáhnout nápravy

► Základní principy

1. Včasné zachycení

- ✓ Čím dříve se problém zachytí a začne řešit, tím lépe
- ✓ Důležitá role třídního učitele (důvěra ze strany žáků, otevřenost)
- ✓ Prostor pro sdělení (nastavení komunikace mezi pedagogy a žáky, mezi pedagogy navzájem, prostor pro anonymní sdělení – schránka důvěry apod.)

■ Konkrétní příklady a možnosti

- ✓ Třídnické hodiny (rozhovory, písemné sdělení – i anonymní)
- ✓ Konzultační hodiny, schránka důvěry
- ✓ Pravidelná společná setkávání pedagogů (osvědčená praxe)

Řešení (nejen) výchovných problémů - jak dosáhnout nápravy

► Základní principy

2. Konstruktivní řešení

- ✓ Hledat řešení, které bude účinné a povede k nápravě (řešením nejsou formální tresty – třídní důtky, ředitelské důtky, snížené stupně z chování)
 - ✓ Usilovat o maximální využití všech nástrojů, které má k dispozici sama škola, vycházet ze znalosti žáků (být vynalézaví a kreativní; čím vzdáleněji se problém řeší, tím formálnější a méně účinné je řešení)
-
- **Konkrétní příklady a možnosti**
 - ✓ Věnovat čas rozhovorům s „provinilci“ (oddělovat vinu a viníka, snažit se odhalit motivy)
 - ✓ Neřešit problém v afektu (nekřičet, nepranířovat viníka před třídou)
 - ✓ Pracovat s pozitivní motivací (daleko účinnější než represe)

Řešení (nejen) výchovných problémů - jak dosáhnout nápravy

► Základní principy

3. Komplexní řešení

- ✓ Řešit problém v souvislostech (problémové chování ve škole má často příčiny mimo školu – nefungující rodina, nedostatek pozornosti a zájmu ze strany rodičů atd.)
- ✓ Řešení hledat společně se všemi zainteresovanými osobami (rodiče, pedagogové, vrstevníci, psychologové, kurátoři)

▪ Konkrétní příklady a možnosti

- ✓ Případové konference (při řešení spojit síly se všemi, kterých se problém týká a kteří mohou pomoci)
- ✓ Dát prostor žákovi s problémem, aby sám navrhl řešení, aby formuloval, co by mu mohlo pomoci
- ✓ Tam, kde je to možné, využít citlivě a pozitivně vlivu vrstevníků a kamarádů (motivace, podpora, spřízněnost)

Řešení (nejen) výchovných problémů - jak dosáhnout nápravy

➤ Základní principy

4. Vlídne ovzduší při řešení problémů

- ✓ Vlídlost neznámá slabost
 - jasně a srozumitelně pojmenovat negativní projevy a jejich důsledky
 - lacině neomlouvat a nebagatelizovat
 - neústupně požadovat nápravu a nabídnout pomocnou ruku
- to vše v atmosféře vlídnosti
(provinilec by měl vnímat, že nám není lhostejný, že nám na něm a na jeho chování záleží)
- **Konkrétní příklady a možnosti**
 - ✓ Na rozbor problému a hledání řešení si vždy udělat čas
(neřešit problémy v časové tísní, v afektu, bez potřebného nadhledu a odstupu)
 - ✓ K rozhovoru přizvat vhodné osoby
(na základě znalosti žáka, kdo je pro něho autoritou, koho má rád)

Nikdy nad nikým nezlomit hůl!

Děkuji Vám za pozornost.

Marie Gottfriedová
Základní škola Trmice